

מחשבות
אשיות (כלל) וכלל

יש בראשונים, שהעגל לא היה עבודה זרה, אבל הענין כולו, מרעיש ומזעזע. תגובת הגוי בספר הכוזרי: איזה צד טוב עוד נשאר, אחרי חטא כזה? והתשובה: הגדול, מי שחטאיו ספורים. לפי ערכם של ישראל היה החטא גורא ואיום. משה רבינו שקול כנגד כל ישראל. נשמה של תורה, של קדושה. ישראל ואורייתא וקוב"ה חד הוא. משה רבינו, הוא אישיות שכוללת את כל ישראל במובן התורה. השם "משה", הוא כינוי לתלמיד חכם. מתוך הזעזוע הנורא של מעשה העגל — המשבר הנורא, וזה יגרום פירוד, ניתוק בין ישראל לקב"ה? מכאן הבירור: חס ושלום!

בגמרא בפסחים פה. על מה שנאמר להושע הנביא: "קח לך אשת זנונים". כל נביא היה קדוש וטהור וחסיד. וכאן דבר נורא. ממש גיהנום. אבל זו גזרת אלוהית על הושע הנביא: "קח לך אשת זנונים". למה? "הבוחר בעמו ישראל באהבה", ואתה, אומר לי להפרד מישראל? תשובה הגונה לנביא, לאדם גדול מאוד, שלגודל מוסריותו וקדושתו, אינו יכול לסבול עוד את מצב העם, ומתיאש. במקום לבוא ולנתחם את רבוננו של עולם: בניך הם, בני אברהם יצחק ויעקב, הוא אומר: "העבירים באומה אחרת". "ביום התוננו — זה מתן תורה", ומשה רבנו במסירות נפש, בקדושה ובטהרה עומד בהר, באטמוספירה העל אנושית כדי להביא את דבר ה' השמימי, האלוהי, אל הארץ, להביא משמי שמים את המתנה הגדולה של שני לוחות אבנים כתובים במכתב אלוהי. והוא יורד משם לריקודים סביב העגל. שמים וארץ מודעזעים. ומשה רבנו מקבל פקודה: "לך רד! כי שחת עמך". — מה זה עמך, זה עם שלי? "אשר העלית מארץ מצרים". — אני העליתי? פתאום, התנכרות. מצב נורא ואיום. ומכאן, שבירת הלוחות. זעזוע נורא. כאילו נתבטל כל מה שהיה מאברהם אבינו: "ואעשך לגוי גדול". כאילו שבטל השדוך של עם סגולה, ממלכת כהנים וגוי קדוש. לא חטא פשוט, אלא, "חטאה גדולה", "שחת עמך". ומשה רבינו, שובר את הלוחות, אי אפשר להתחמק, זו חטאה גדולה. איך אפשר עוד להתזיק מעמד? "משה רבנו שקול כנגד כל ישראל". ומכאן, מסירות נפש ממש, על כל ישראל. "ועתה, אם תשא חטאתם", אתה מוכרח לשאת חטאתם. זהו לא "אם" של ספק. "ואם אין" — אני ברוגז, מנתק יחסים — "מחני נא מספרך". זוהי גבורה של מסירות נפש על כל ישראל, על אנשי העגל. ספרו של הקב"ה זהו עולם הבא. ומשה רבינו אומר: "ואם אין מחני נא".

10

20

גם במצבים היותר מסובכים אין ניתוק בין הקב"ה וישראל, ומתוך כל הסיבוכים מתגלה מה זה נצח ישראל. משה רבינו הוא הרועה האמיתי, "רעיא מהימנא". הוא מוסר את נפשו, את נשמתו, את חייו, בשביל כלל ישראל, בכל תוקף. ומתוך כך מתברר ומתגלה "נצח ישראל". שאין בו שינוי. ומכאן, לימוד לכל הדורות: צדיקי ישראל האמיתיים, מוסרים לא רק את הגוף אלא את הנשמה בשביל כלל ישראל. זהו ענינם של הרועים האמיתיים, וזהו תוקף מסירות נפשם: לגלות את ברית אבות, את הדבקות, את הקשר הנצחי.

30